700 K Street NW Suite 600
Washington, DC 20001

ความคิดเห็นของ ITIF

ก่อนที่

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDTA)

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

ในเรื่อง: ร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจแพลตฟอร์มดิจิทัล

ความคิดเห็นสาธารณะ

20 ธันวาคม 2024

คำตอบต่อการปรึกษาของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับตลาดดิจิทัลและการแข่งขัน

เนื้อหา

บทนำ 2

คำตอบต่อส่วนที่ 1, คำถามที่ 1 4

คำตอบต่อส่วนที่ 3, คำถามที่ 1 5

คำตอบต่อส่วนที่ 3, คำถามที่ 2 5

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 3 6

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 4 7

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 5 7

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 7 8

คำแนะนำ 9

บทสรุป 10

บทนำ

มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม (ITIF)
ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปรึกษานโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดอันดับสูงสุดในโลก
มีความยินดีที่ได้มีโอกาสตอบสนองต่อการปรึกษาของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDTA)
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจแพลตฟอร์มดิจิทัล (PEA)
และเฉพาะเจาะจงในการอภิปรายคำถามที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนวัตกรรมและการแข่งขันในตลาดดิจิทัลของประเทศไทย.[1]

PEA เป็นความพยายามที่ไม่เหมือนใครในการผสมผสานองค์ประกอบของพระราชบัญญัติตลาดดิจิทัล (DMA) และพระราชบัญญัติบริการดิจิทัล (DSA) ของสหภาพยุโรป
รวมถึงพระราชกฤษฎีกาของประเทศไทยเกี่ยวกับบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลปี 2022 (พระราชกฤษฎีกา)
เข้าด้วยกันในร่างกฎหมายเดียว.[2]
วิธีการแบบผสมนี้มีปัญหาเนื่องจากพยายามที่จะควบคุมประเด็นที่แตกต่างกัน เช่น การควบคุมเนื้อหา
การคุ้มครองผู้บริโภค และการแข่งขันในกฎหมายฉบับเดียว ซึ่งสร้างความไม่แน่นอนสำหรับผู้กำกับดูแล
แพลตฟอร์ม และผู้ใช้

ก่อนที่เราจะตอบคำถามการปรึกษาที่เฉพาะเจาะจง ในเรื่องทั่วไปมีปัญหาสามประการที่ควรเน้น:

ประการแรก การแทนที่พระราชกฤษฎีกาด้วย PEA ดูเหมือนจะเร็วเกินไป
เนื่องจากกฎหมายยังอยู่ในระยะเริ่มต้น พระราชกฤษฎีกาถูกประกาศใช้ในปี 2022 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2023 ซึ่งยังไม่เพียงพอในการประเมินผลกระทบหรือประสิทธิภาพของมัน
ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์หรือการวิจัยที่ประเมินว่ากฎหมายนี้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลหรือไม่ เช่น การคุ้มครองผู้ใช้ การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อสาธารณะ
การเพิ่มความน่าเชื่อถือของแพลตฟอร์ม
หรือการส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการกำกับดูแลตนเองของแพลตฟอร์ม
การนำกฎหมายมาใช้เพื่อส่งเสริมการกำกับดูแลตนเองยังมีความขัดแย้งในตัวเอง
เนื่องจากการกำกับดูแลตนเองที่แท้จริงเกิดจากการริเริ่มและความสามารถในการปรับตัวของอุตสาหกรรม ไม่ใช่จากข้อกำหนดทางกฎหมายที่ขัดขวางความยืดหยุ่นและนวัตกรรมที่การกำกับดูแลตนเองตั้งใจจะส่งเสริม ด้วยเหตุผลเหล่านี้ การแทนที่พระราชกฤษฎีกาด้วย PEA ดูเหมือนจะเร็วเกินไป

ประการที่สอง แม้ว่า PEA จะออกแบบมาเพื่อติดตามแนวโน้มระดับนานาชาติ เอกสารการปรึกษาได้กล่าวถึง DMA และ DSA อย่างชัดเจน
แต่ก็ยังมองข้ามความจริงที่ว่าโมเดลของสหภาพยุโรปไม่ใช่วิธีการเดียวในการจัดการตลาดดิจิทัล
ในทางตรงกันข้าม ในบริบทระดับภูมิภาค ไต้หวัน สิงคโปร์
และเกาหลีใต้เสนอแนวทางเลือกสำหรับประเทศไทย
แม้ว่าไต้หวันและสิงคโปร์จะตระหนักถึงการพัฒนาระดับนานาชาติอย่างชัดเจน
ประเทศเหล่านี้ได้หลีกเลี่ยงการติดตามวาระการกำกับดูแลของสหภาพยุโรป
และไม่น่าแปลกใจที่ตลาดดิจิทัลของพวกเขากำลังเติบโตอย่างโดดเด่น.[3] นอกจากนี้
เกาหลีใต้กำลังพิจารณาปฏิรูประบอบการแข่งขันในอดีตของตนโดยร่างกฎหมายการแก้ไขบางส่วนในลักษณะที่อนุญาตให้บริษัทต่างๆ เสนอเหตุผลที่สนับสนุนการแข่งขันสำหรับพฤติกรรมของพวกเขา.[4] ดังนั้น
ก่อนที่ประเทศไทยจะดำเนินการต่อไปในการนำ PEA มาใช้ ควรพิจารณาวิธีการอื่นๆ ด้วย

ประการที่สาม
โมเดลของสหภาพยุโรปถูกออกแบบมาสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัลของยุโรปและอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือความสำคัญของตลาดที่กำลังเกิดขึ้นมากขึ้น ในความเป็นจริง หลักฐานแสดงให้เห็นว่า DMA
ซึ่งตรงกันข้ามกับวัตถุประสงค์ของมัน ได้ขัดขวางนวัตกรรม ในความเป็นจริง
นโยบายการแข่งขันของยุโรปได้ส่งผลให้การนวัตกรรมลดลงตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา.[5] ตัวอย่างเช่น
มูลค่ารวมของบริษัทใหญ่ในยุโรปมีเพียงครึ่งหนึ่งของบริษัทในสหรัฐอเมริกา ขณะเดียวกัน
สหภาพยุโรปยังตามหลังอย่างมากในด้านการผลิตยูนิคอร์น การขอรับสิทธิบัตร และการลงทุนใน AI
เอกซนเมื่อเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา.[6] นอกจากนี้ สหภาพยุโรปมีส่วนแบ่งเพียง 11
เปอร์เซ็นต์ของรายได้ ICT ทั่วโลก ซึ่งลดลงอย่างมากจาก 22 เปอร์เซ็นต์ในปี 2023.[7]
แนวโน้มเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าโมเดลของสหภาพยุโรปสำหรับนโยบายการแข่งขัน ซึ่ง DMA ได้ย้ำยืนยัน
ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการส่งเสริมนวัตกรรมภายในยุโรป

ความคิดเห็นของ ITIF ตามโครงสร้างการปรึกษาและตอบคำถามต่อไปนี้: ส่วนที่ 1 คำถามที่ 1 และส่วนที่ 3 คำถามที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 7. การวิเคราะห์ของ ITIF
อธิบายโดยสรุปว่าการกำกับดูแลในภาคดิจิทัลควรจำเป็นเฉพาะเมื่อมีการแก้ไขความล้มเหลวของตลาด และเฉพาะเมื่อความล้มเหลวนั้นไม่สามารถแก้ไขได้โดยกรอบกฎหมายปัจจุบันหรือการเปลี่ยนแปลงในการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันในอดีต ในกรณีของประเทศไทย เงื่อนไขเหล่านี้ไม่ได้รับการตอบสนอง นอกจากนี้

แม้ว่า การกำกับดูแลจะมีเหตุผลในการแก้ไขความล้มเหลวของตลาด
การกำกับดูแลควรนำเสนอเป้าหมายเชิงนโยบายที่ชัดเจนซึ่งเสริมสร้างระบบกฎหมายและการกำกับดูแลที่กว้างขึ้น สุดท้าย
การแนะนำการกำกับดูแลที่เข้มงวดอาจนำไปสู่การจับกุมการกำกับดูแลและทำให้การนวัตกรรมหยุดชะงัก
จึงไม่สามารถปรับปรุง *สถานะที่เป็นอยู่* ได้ สรุปสั้น ๆ จะตามมา

คำตอบต่อส่วนที่ 1, คำถามที่ 1

คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของร่าง PEA ที่ครอบคลุมทั้งด้านการคุ้มครองผู้ใช้และการแข่งขันที่เป็นธรรม?

PEA เป็นความพยายามที่ไม่เหมือนใครในการผสมผสานองค์ประกอบของ DMA และ DSA
ของสหภาพยุโรปเข้ากับพระราชกฤษฎีกาของประเทศไทยในร่างกฎหมายเดียว
วิธีการผสมผสานนี้มีปัญหาเพราะพยายามที่จะควบคุมปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น การควบคุมเนื้อหา,
การคุ้มครองผู้บริโภค, และการแข่งขันที่เป็นธรรม ในกฎหมายฉบับเดียว นอกจากนี้
ขอบเขตของมันกว้างเกินไป และการนิยามและข้อกำหนดไม่เฉพาะเจาะจง
ซึ่งจะสร้างความไม่แน่นอนสำหรับผู้ควบคุม, แพลตฟอร์ม, และผู้ใช้

ลักษณะที่กว้างและเปิดกว้างของ PEA
ทำให้เกิดข้อกังวลอย่างจริงจังเกี่ยวกับความเหมาะสมต่อสภาพตลาดของประเทศไทย
การควบคุมล่วงหน้าต้องการเป้าหมายที่ชัดเจนและการประยุกต์ใช้ที่แม่นยำ แต่ PEA
ขาดความเฉพาะเจาะจงและตั้งลำดับความสำคัญที่ขัดแย้งกัน ตัวอย่างเช่น
ขณะที่ร่างกฎหมายมีเป้าหมายที่จะ “รักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม,”
“ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม,” และ “สนับสนุนการควบคุมตนเองของแพลตฟอร์ม,”
เป้าหมายเหล่านี้มีความขัดแย้งในตัวเอง การควบคุมตนเองเจริญเติบโตจากความยืดหยุ่น
แต่การบังคับใช้กฎหมายเพื่อกำหนดมันเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกัน เช่นเดียวกัน
การใช้กลไกการควบคุมที่กว้างเพื่อให้แน่ใจว่า “ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม”
ทำให้เป้าหมายทางสังคมผสมกับนโยบายการแข่งขัน ซึ่งสร้างความสับสนเพิ่มเติม
เป้าหมายที่ขัดแย้งกันเหล่านี้ รวมกับวิธีการผสมผสานของ PEA
มีความเสี่ยงที่จะทำให้การสร้างนวัตกรรมหยุดชะงักและขัดขวางการลงทุน

นอกจากนี้ PEA ยังผสมผสานโซลูชันการควบคุมภายในประเทศกับโซลูชันที่นำเข้าจากสหภาพยุโรป
ซึ่งไม่เหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจและดิจิทัลที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย DMA
ยังอยู่ในระยะทดลองและยังไม่ได้รับการทดสอบแม้ในสหภาพยุโรป
การนำไปใช้ในระยะแรกได้รับการวิจารณ์เกี่ยวกับผลที่ไม่ตั้งใจ
รวมถึงการทำให้การสร้างนวัตกรรมหยุดชะงักและเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของผู้บริโภค
การทำซ้ำมาตรการดังกล่าวใน PEA
โดยไม่ปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศไทยจะเพิ่มความเสี่ยงของความไม่มีประสิทธิภาพและการควบคุมที่เกินขอบเขต

คำตอบต่อส่วนที่ 3, คำถามที่ 1

คุณเห็นว่าการกำหนดแพลตฟอร์มที่อยู่ภายใต้ขอบเขตการควบคุมของการแข่งขันทางการค้านั้นเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทยหรือไม่?

ไม่ การกำหนดแพลตฟอร์มสำหรับการควบคุมภายใต้ PEA
ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย
ประเทศไทยดูเหมือนจะมีระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับข้อกังวลที่อาจเกิดขึ้นจากเศรษฐกิจดิจิทัล

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า (TCA)
ดูเหมือนจะให้ระบบการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับข้อกังวลด้านการแข่งขันในตลาดดิจิทัลของประเทศไทย ซึ่งเห็นได้ชัดในช่วงการระบาดของ COVID-19
เมื่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยสามารถแทรกแซงเพื่อหยุดยั้งการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในแพลตฟอร์มการจัดส่งอาหารออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
แสดงให้เห็นถึงความเพียงพอของกฎหมายที่มีอยู่โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายเพิ่มเติมที่ซ้ำซ้อน
สิ่งนี้ทำให้เห็นว่าแนวทาง ex post ของ TCA มีประสิทธิภาพและไม่จำเป็นต้องได้รับการเสริมด้วย PEA

คำตอบต่อส่วนที่ 3, คำถามที่ 2

คุณเห็นว่า 10 ประเภทของบริการแพลตฟอร์มหลัก (CPS) เป็นบริการที่ต้องการการกำกับดูแลหรือไม่? มีบริการแพลตฟอร์มหลักใดบ้างที่คุณคิดว่าควรรวมอยู่หรือไม่รวมอยู่?

ไม่ ตลาดดิจิทัลของไทยไม่ต้องการการแทรกแซงในรูปแบบ PEA เนื่องจากตามหลักการทั่วไป
การควบคุมจะถูกต้องก็ต่อเมื่อมีความล้มเหลวในตลาด
ความล้มเหลวในตลาดเกิดขึ้นเมื่อมีการจัดสรรทรัพยากรไม่ประสบผลสำเร็จซ้ำแล้วซ้ำเล่า
ทำให้เกิดความเสียหายอย่างต่อเนื่องต่อผู้บริโภค **อย่างไรก็ตาม**
การหยุดชะงักในระยะสั้นหรือความไม่สมดุลชั่วคราวไม่ถือเป็นความล้มเหลวในตลาดหากการแข่งขันและนวัตกรรมสามารถแก้ไขได้ตามธรรมชาติเมื่อเวลาผ่านไป
ความล้มเหลวในตลาดที่แท้จริงต้องการความไม่มีประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยแรงกดดันจากตลาด เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยกำลังเติบโตและเจริญรุ่งเรือง
โดยมีแพลตฟอร์มเช่น Lazada, Shopee และ Grab ที่สร้างโอกาสสำหรับธุรกิจขนาดเล็กและผู้บริโภค
ตลาดดิจิทัลกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่ามูลค่าสินค้า (GMV) จะเติบโตจาก 36 พันล้านดอลลาร์ในปี 2023 เป็นระหว่าง 100 ถึง 165 พันล้านดอลลาร์ภายในปี 2030 ตามรายงาน E-conomy SEA 2023

การผลักดันกฎหมายการแข่งขันทางดิจิทัลมักเกิดจากความกังวลของนักนโยบายว่าตลาดดิจิทัลแตกต่างจากตลาดดั้งเดิมและจึงต้องการกฎพิเศษในการจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในนั้น

นักนโยบายเหล่านี้มักจะโต้แย้งว่าแพลตฟอร์มขนาดใหญ่สามารถผูกขาดตลาดได้เนื่องจากผลกระทบจากเครือข่าย ซึ่งผู้ใช้เพิ่มเติมแต่ละคนจะเพิ่มมูลค่าของแพลตฟอร์ม และมีปรากฏการณ์ “ผู้ชนะได้ทั้งหมด” อย่างไรก็ตาม ข้อโต้แย้งเหล่านี้มีพื้นฐานมาจากการเข้าใจผิดเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของตลาดดิจิทัล: ผลกระทบจากเครือข่ายควรเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นธรรมชาติของการแข่งขันดิจิทัล ไม่ใช่การครอบงำที่ไม่เป็นธรรม **ขนาดเป็นคุณลักษณะและไม่ใช่ข้อบกพร่องของตลาดดิจิทัล** ยิ่งไปกว่านั้น ขนาดและขนาดหมายความว่าแพลตฟอร์มขนาดใหญ่สามารถลงทุนอย่างมากในงานวิจัยและพัฒนา สร้าง “ลมพายุแห่งการทำลายสร้างสรรค์” ที่ Schumpeter กล่าวถึง การแข่งขันแบบ Schumpeterian นี้ช่วยให้บริษัทต่าง ๆ สามารถพัฒนาและท้าทายซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง สร้างวงจรของนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและตลาดเช่นกัน ดังนั้น ในขณะที่การระบุบริการแพลตฟอร์มหลัก (CPS) อาจช่วยมุ่งเน้นการควบคุมในทางทฤษฎี การรวมบริการ 10 ประเภทอาจไม่เหมาะสมกับสภาพตลาดปัจจุบันของประเทศไทย เพราะอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยไม่ได้ล้มเหลว

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 3

คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ "กลไกการประกาศรายชื่อผู้ให้บริการที่มีอำนาจควบคุมการเข้าถึงบริการของบุคคลอื่น (Gatekeepers)?"

แม้ว่าจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างการกำกับดูแล แต่กลไกในการกำหนด gatekeepers มีความเสี่ยงที่จะสร้างความคลุมเครือในกฎระเบียบดิจิทัลของประเทศไทย

“Gatekeeper” ตามพระราชบัญญัติ PEA ถูกกำหนดว่าเป็น “ผู้ให้บริการที่มีอำนาจควบคุมการเข้าถึงบริการของบุคคลอื่น” อย่างไรก็ตาม PEA ขาดเกณฑ์เชิงปริมาณที่ชัดเจนสำหรับการกำหนดประเภทนี้และไม่เสนอขั้นตอนการปรึกษา ทำให้เกณฑ์มีความคลุมเครือและมีอำนาจในการตัดสินใจมากเกินไป แทนที่จะวาดกลไกที่ชัดเจนโดยไม่มีลักษณะเฉพาะที่เป็นรูปธรรม เช่น ฐานผู้ใช้ที่ใช้งานรายเดือน (MAU) หรือเกณฑ์เชิงปริมาณที่จับต้องได้อื่น ๆ และต้องการให้บริษัทประเมินตนเองว่าสามารถเป็น gatekeepers หรือไม่ โดยคาดว่ากระบวนการนี้จะนำไปสู่การรายงานตนเองจำนวนมาก เนื่องจากผู้ให้บริการจะไม่ต้องการเผชิญกับผลที่ตามมาจากการละเว้นที่อาจเกิดขึ้น จากที่จริง นี่เป็นกรณีที่เกิดขึ้นแล้วกับพระราชกฤษฎีกา ซึ่งทำให้มีผู้ให้บริการประมาณ 1800 รายที่ลงทะเบียนในฐานข้อมูลและแทบจะเปลี่ยนการลงทะเบียนให้เป็นกระบวนการออกใบอนุญาตที่แท้จริงสำหรับทุกคนที่ต้องการให้บริการดิจิทัล

ประการที่สอง แนวคิดที่คลุมเครือเกี่ยวกับ “การควบคุมการเข้าถึง” ขาดการกำหนดที่ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่แน่นอนและเปิดโอกาสให้เกิดการจัดประเภทที่ไม่ถูกต้อง ความคลุมเครือนี้หมายความว่าบริษัทขนาดเล็กหลายแห่ง ซึ่งไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการแข่งขัน อาจถูกดึงเข้าไปในขอบเขตของ PEA การเข้าถึงที่เกินเลยนี้มีความเสี่ยงที่จะขัดขวางนวัตกรรมในประเทศไทยโดยการกำหนดภาระทางการบริหารที่

ไม่จำเป็นต่อทุกบริษัท (รวมถึงบริษัทขนาดเล็ก) ทำให้ทรัพยากรถูกเบี่ยงเบนจากการเติบโตและการทดลอง
หากประเทศไทยดำเนินการตาม PEA จะต้องกำหนดกลไกการกำหนด gatekeeper
ให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความแน่นอนทางกฎหมายและป้องกันการเข้าถึงที่เกินเลย

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 4

คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการกำหนดภาระหน้าที่ให้กับผู้ให้บริการที่มีอำนาจควบคุมการเข้าถึงบริการของบุคคลอื่นตามแนวทาง ex-ante โดยการระบุหน้าที่ในการดำเนินการหรือห้ามการกระทำ?

การกำหนดภาระหน้าที่ ex ante ต่อแพลตฟอร์มดิจิทัลในประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะขัดขวางนวัตกรรม
สร้างภาระการปฏิบัติตามที่ไม่จำเป็น
และลดความยืดหยุ่นที่จำเป็นสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัลที่กำลังเกิดขึ้นของประเทศให้เจริญเติบโต

ประการแรก การควบคุม ex ante ขึ้นอยู่กับกฎที่มองไปข้างหน้าซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ Friedrich von Hayek เรียกว่า “ปัญหาความรู้”
เมื่อผู้ควบคุมไม่สามารถเข้าใจความรู้ที่กระจายและเฉพาะเจาะจงภายในเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่
ทำให้การแทรกแซงแบบรวมศูนย์มีแนวโน้มที่จะเกิดผลที่ไม่ตั้งใจ ในตลาดดิจิทัลที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว
ปัญหานี้มีความรุนแรงเป็นพิเศษ
แพลตฟอร์มปรับกลยุทธ์ของตนอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค
เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ และแรงกดดันด้านการแข่งขัน ดังนั้น ภาระหน้าที่ ex ante
ยังสร้างผลกระทบที่ทำให้เกิดการชะงักงันต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม
ไม่เพียงแต่โดยการกำหนดค่าใช้จ่ายทางการบริหารที่มากเกินไปต่อธุรกิจ
แต่ยังทำให้แพลตฟอร์มไม่กล้าที่จะทดลองกับโมเดลธุรกิจใหม่หรือพัฒนาฟีเจอร์ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ในภาพรวม การควบคุม ex ante เช่น PEA
มีความเสี่ยงที่จะกำหนดกรอบที่เข้มงวดซึ่งไม่สามารถคำนึงถึงพลศาสตร์นี้ได้
ซึ่งอาจขัดขวางการตอบสนองที่ปรับตัวและนวัตกรรม

ประการที่สอง การควบคุม ex ante มีความเสี่ยงสูงต่อการถูกควบคุมโดยกลุ่มผู้มีอำนาจ ซึ่งบริษัทใหญ่ ๆ มักจะเป็นเป้าหมายหลักของการควบคุมประเภทนี้ ใช้การควบคุมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำตลาดของตน
ดังนั้น ข้อกำหนดที่ดูเหมือนจะกว้างและมีภาระของ PEA
อาจส่งผลกระทบต่อแพลตฟอร์มขนาดเล็กและสตาร์ทอัพที่นโยบายอาจต้องการปกป้อง
บริษัทใหญ่ที่มีความมั่นคงมักจะมีความสามารถในการดูดซับค่าใช้จ่ายจากการควบคุมได้ดีกว่าคู่แข่งขนาดเล็ก ดังนั้น PEA อาจสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงสำหรับคู่แข่งใหม่โดยไม่ตั้งใจ
ทำให้แพลตฟอร์มที่มีอยู่สามารถรักษาหรือแม้กระทั่งขยายอำนาจทางการตลาดของตนได้
พลศาสตร์เช่นนี้ขัดขวางเป้าหมายของการแข่งขันที่ “เป็นธรรม”
โดยการปกป้องผู้มีอำนาจแทนที่จะส่งเสริมสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่มีสุขภาพดี

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 5

คุณมองว่าภาระหน้าที่ของผู้ให้บริการที่มีอำนาจควบคุมการเข้าถึงบริการของบุคคลอื่นมีแนวโน้มที่จะครอบคลุมเพียงพอหรือไม่? หากไม่ คุณมองว่าแง่มุมอื่นใดที่ต้องการการกำกับดูแล?

ภาระหน้าที่ที่กำหนดให้กับ gatekeepers ตาม PEA (เช่น การผูกขาด การห้ามชี้นำ) ถูกออกแบบมาเป็นการห้ามที่ชัดเจนโดยไม่ให้โอกาสแก่แพลตฟอร์มในการนำเสนอการชี้แจงที่เป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันสำหรับวิธีปฏิบัติของตน แนวทางนี้มีปัญหาหลายประการ ก่อนอื่น การกำหนดห้ามที่เข้มงวดต่อการปฏิบัติ เช่น การผูกมัด การรวมกลุ่ม หรือการชอบพอในตนเองนั้นไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่สำคัญที่ผู้บริโภคได้รับจากการปฏิบัติเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น การผูกมัด (การเชื่อมโยงการซื้อสินค้าชิ้นหนึ่งกับอีกชิ้นหนึ่ง) และการรวมกลุ่ม (การเสนอสินค้าหลายชิ้นในแพ็คเกจที่มีส่วนลด) ช่วยเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีของผู้บริโภคโดยการทำให้ประสบการณ์การใช้งานมีความสะดวกมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม และให้ตัวเลือกบริการที่รวมเป็นหนึ่งเดียว การรวมฮาร์ดแวร์ของ Apple (เช่น iPhones) กับ iOS และแอปพลิเคชันที่ติดตั้งมาแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติเหล่านี้ช่วยปรับปรุงการทำงาน ความปลอดภัย และประสบการณ์การใช้งานโดยรวม การห้ามกลยุทธ์เหล่านี้โดยตรงมีความเสี่ยงที่จะสร้าง "ผลบวกเท็จ" ซึ่งอาจทำให้แพลตฟอร์มไม่กล้าใช้แนวทางที่มีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นผู้บริโภค นอกจากนี้ การห้ามการปฏิบัติเหล่านี้โดยไม่พิจารณาถึงประโยชน์ที่เป็นการส่งเสริมการแข่งขันอาจส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น คุณภาพบริการลดลง และนวัตกรรมถูกขัดขวาง ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคได้รับผลกระทบในขณะที่ให้ความสำคัญกับการปกป้องคู่แข่งมากกว่าประสิทธิภาพที่เป็นรูปธรรม

อีกหนึ่งการปฏิบัติที่ถูกห้ามตาม PEA คือการใช้ข้อกำหนดต่อต้านการชี้นำ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้แพลตฟอร์มจำกัดความสามารถของผู้ใช้หรือผู้ขายในการชี้นำธุรกิจไปยังแพลตฟอร์มทางเลือก แม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทางเลือกของผู้บริโภค แต่กฎเหล่านี้อาจทำให้ผู้บริโภคได้รับผลกระทบโดยไม่ได้ตั้งใจ แพลตฟอร์มมักใช้การชี้นำเพื่อเพิ่มความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย และประสบการณ์การใช้งานโดยการชี้นำผู้ใช้ภายในระบบนิเวศของตน ตัวอย่างเช่น นโยบายของ Apple ใน App Store ที่กำหนดให้การซื้อภายในแอปต้องดำเนินการผ่านระบบการชำระเงินของตนได้รับการช justified โดยความจำเป็นในการป้องกันการฉ้อโกงและรักษาประสบการณ์การใช้งานที่ราบรื่น การจำกัดการปฏิบัติการชี้นำดังกล่าวอาจลดความสามารถของแพลตฟอร์มในการปรับแต่งบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การลงทุนในปรับปรุงระบบนิเวศลดลง และสุดท้ายทำให้เกิดการขัดขวางนวัตกรรม

ข้อผูกพันที่ระบุใน PEA ไม่ได้มีความละเอียดเพียงพอในการแยกแยะระหว่างการปฏิบัติที่เป็นอันตรายจริงๆ กับการปฏิบัติที่ช่วยเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีของผู้บริโภค แทนที่จะใช้การห้ามโดยรวม PEA ควรเน้นการวิเคราะห์ที่อิงจากหลักฐานเพื่อจัดการกับความเสียหายที่ชัดเจนและพิสูจน์ได้ต่อผู้บริโภค

การตอบสนองต่อส่วนที่ 3 คำถามที่ 7

คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการระบุให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย (TCCT) เป็นผู้ควบคุมหลักในส่วนการแข่งขันทางการค้าภายใต้ร่าง PEA นี้?

PEA สร้างปัญหาการแยกส่วนการกำกับดูแล ก่อนอื่น มันถูกตั้งใจให้เป็นกฎหมายทั่วไป (lex generalis) แต่กลับนำไปสู่การซ้อนทับที่อาจเกิดขึ้นกับกรอบกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะกับกฎหมายพิเศษ (lex specialis) เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประการที่สอง PEA สร้างการแยกส่วนการกำกับดูแลในด้านกฎหมายการแข่งขัน เนื่องจากมันขัดแย้งกับกฎหมายการแข่งขันแบบ ex post ที่บรรจุอยู่ใน TCA ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นที่ยอมรับในการจัดการกับปัญหาการแข่งขัน

ประการที่สาม PEA สร้างความตึงเครียดระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากเสนอให้ TCCT แบ่งปันอำนาจการบังคับใช้กับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) อย่างไรก็ตาม ความเชี่ยวชาญหลักของ ETDA อยู่ที่ธุรกรรมดิจิทัล ไม่ใช่การกำกับดูแลการแข่งขัน การกำหนดให้มีการบังคับใช้การแข่งขันกับหลายหน่วยงานสร้างความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจศาล ทำให้ความสามารถของ TCCT ลดลง และเพิ่มการแยกส่วนการกำกับดูแลมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจอาจต้องเผชิญกับข้อกำหนดการปฏิบัติตามที่ซ้ำซ้อน ทำให้ความแน่นอนทางกฎหมายลดลงและเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (หรือค่าใช้จ่ายทางกฎหมาย) การมีหน่วยงานเฉพาะทางเดียว เช่น TCCT ที่ดูแลเรื่องการแข่งขันจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการตั้งระบบอำนาจศาลที่แข่งขันกันสำหรับสองหน่วยงานนี้ ดังนั้น อำนาจที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันควรถูกควบรวมไว้เฉพาะภายใต้ TCCT เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความชัดเจนในการกำกับดูแล

คำแนะนำ

ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ITIF มีความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับ PEA และเสนอคำแนะนำต่อไปนี้:

- **ใช้กฎหมายที่มีอยู่ในการแก้ไขปัญหาที่รับรู้:** กฎหมายที่มีอยู่ เช่น พระราชกฤษฎีกาและ TCA สามารถจัดการกับปัญหาหลายประการในตลาดดิจิทัลของประเทศไทยได้แล้ว พระราชกฤษฎีกาซึ่งยังอยู่ในระยะเริ่มต้นควรได้รับอนุญาตให้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพก่อนที่จะพิจารณากฎระเบียบเพิ่มเติม
- **รอดู:** ประเทศไทยควรหลีกเลี่ยงการนำกฎระเบียบที่เข้มงวดสำหรับแพลตฟอร์มดิจิทัลมาใช้โดยรีบเร่ง และควรใช้แนวทาง "รอดู" ที่มีการวัดผล ตลาดดิจิทัลกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว และการแทรกแซงก่อนเวลาอาจนำไปสู่ผลที่ไม่ตั้งใจและเป็นอันตราย ผู้กำหนดนโยบายควรติดตามตลาดเพื่อตรวจสอบว่ามีปัญหาจริงหรือไม่ เช่นพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันโดย "ผู้ควบคุม" เกิดขึ้นหรือไม่

การกำกับดูแลควรตั้งอยู่บนหลักการทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนและหลักฐานของความล้มเหลวของตลาด มากกว่าคอนเซ็ปต์ที่คลุมเครือ เช่น ความยุติธรรม
หรือการเลียนแบบแนวโน้มระหว่างประเทศโดยไม่มีประสิทธิภาพที่พิสูจน์ได้
เนื่องจากตลาดดิจิทัลของประเทศไทยกำลังเกิดขึ้น ไม่ได้แสดงถึงความล้มเหลวของตลาด การแทรกแซงทางกฎระเบียบจึงไม่จำเป็น

- **PEA อาจทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี:**
  กฎระเบียบที่เข้มงวดอาจขัดขวางนวัตกรรมที่ขับเคลื่อนความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลของประเทศ
  รวมถึงการสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงสำหรับบริษัทขนาดเล็กที่ทำให้การแข่งขันที่ประเทศไทยหวังว่าจะเกิดขึ้นจากการกำกับดูแลนั้นลดลง กล่าวคือ แม้ในกรณีที่เกิดความล้มเหลวของตลาด การกำกับดูแลในรูปแบบ DMA อาจทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี แทนที่จะเลียนแบบ DMA ของสหภาพยุโรป ซึ่งกำลังสร้างปัญหาสำหรับผู้บริโภคและธุรกิจ
  ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนนวัตกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยไม่ต้องใช้กฎระเบียบที่เข้มงวด
- **ลดความไม่แน่นอนด้านกฎระเบียบและความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน:**
  นอกเหนือจากชุดเป้าหมายและหลักการที่กว้างขวางและขัดแย้งกันแล้ว วิธีการผสมผสานของ PEA ที่เกี่ยวข้องกับสองหน่วยงาน (TCCT และ EDTA)
  ยังตั้งคำถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกรอบกฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกัน
  การบังคับใช้กฎระเบียบที่ขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงาน และการแตกแยกของกฎระเบียบ

บทสรุป

ตลาดดิจิทัลที่เกิดขึ้นใหม่ของประเทศไทยขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม การเติบโต
และจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ การนำ PEA
มาใช้โดยเร่งรีบตามที่เสนอมีความเสี่ยงที่จะนำภาระกฎระเบียบที่ไม่จำเป็นเข้ามา
ส่งเสริมการควบคุมทางกฎระเบียบ
และทำให้เกิดการหยุดชะงักของนวัตกรรมโดยไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับความล้มเหลวของตลาด
กรอบกฎหมายที่มีอยู่ เช่น พระราชกฤษฎีกาและพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า
ควรได้รับเวลาเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ประสิทธิภาพของตนโดยไม่ถูกแทนที่หรือเสริมด้วย PEA
การนำแนวทางที่ระมัดระวังและมีหลักฐานซึ่งเน้นการแทรกแซงเฉพาะเมื่อเกิดความล้มเหลวของตลาดที่แท้จริง
จะสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลที่เฟื่องฟูของประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

ขอบคุณสำหรับการพิจารณา

Lilla Nóra Kiss, Ph.D.
นักวิเคราะห์นโยบายอาวุโส โครงการชุมเพเตอร์เกี่ยวกับนโยบายการแข่งขัน
มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม

1. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ได้เรียกร้องให้มีการปรึกษาหารือสาธารณะเพื่อประเมินร่างพระราชบัญญัติเศรษฐกิจแพลตฟอร์มดิจิทัลตามเอกสารการปรึกษาหารือที่ร่วมเขียนโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (EDTA) และมูลนิธิสถาบันวิจัยพัฒนาประเทศไทย (TDRI) การปรึกษาหารือมีให้ที่: https://law.go.th/listeningDetail?survey_id=NDYyNURHQV9MQVdfRlJPTlRFTkQ=.
2. สภายุโรปและรัฐสภายุโรปได้มีมติรับรองพระราชบัญญัติตลาดดิจิทัลเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2022 ซึ่งเป็นระเบียบข้อบังคับ 2022/1925 ว่าด้วยตลาดที่สามารถแข่งขันได้และเป็นธรรมในภาคดิจิทัลและแก้ไขคำสั่ง (EU) 2019/1937 และ (EU) 2020/1828.
   ระเบียบ (EU) 2022/2065 ว่าด้วยตลาดเดียวสำหรับบริการดิจิทัลและแก้ไขคำสั่ง 2000/31/EC (พระราชบัญญัติบริการดิจิทัล).
   พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการดำเนินการของธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งล่วงหน้า, พ.ศ. 2565 (2022).
3. ดูตัวอย่างเช่น: การประเมินของกระทรวงพาณิชย์สหรัฐเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลของไต้หวันและสิงคโปร์: https://www.trade.gov/country-commercial-guides/taiwan-digital-economy?utm_source=chatgpt.com และ https://www.trade.gov/country-commercial-guides/singapore-digital-economy?navcard=36016.
   คณะกรรมการการค้าอย่างเป็นธรรมของไต้หวัน: เอกสารไวท์เปเปอร์เกี่ยวกับนโยบายการแข่งขันในเศรษฐกิจดิจิทัล, 2022, https://www.ftc.gov.tw/internet/english/doc/docDetail.aspx?docid=17352&uid=179.
   สิงคโปร์และไต้หวันได้แสดงให้เห็นถึงการเติบโตที่สำคัญในเศรษฐกิจดิจิทัลของตน ในปี 2022 เศรษฐกิจดิจิทัลของสิงคโปร์มีส่วนสนับสนุน S$106 พันล้าน คิดเป็น 17.3% ของ GDP เพิ่มขึ้นจาก 13% ในปี 2017. การเติบโตนี้เกิดจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในหลากหลายภาคส่วนอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับเศรษฐกิจดิจิทัลของไต้หวันที่ขยายตัว โดยอุตสาหกรรมฟอโตนิกส์ของตนมีรายได้ถึง 6.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2023 ซึ่งเพิ่มขึ้น 44.4% จากปีก่อน
   ดูข้อมูลเกี่ยวกับตลาดดิจิทัลของสิงคโปร์: https://www.imda.gov.sg/resources/press-releases-factsheets-and-speeches/press-releases/2023/singapore-digital-economy-report?utm%5Fsource=chatgpt.com
   ดูข้อมูลเกี่ยวกับตลาดดิจิทัลของไต้หวัน: https://www.trade.gov/country-commercial-guides/taiwan-digital-economy?utm_source=chatgpt.com
4. Lilla Nora Kiss, ทำไมเกาหลีใต้ควรต้านกฎหมายแพลตฟอร์มดิจิทัลใหม่, 9 ธ.ค. 2024, https://itif.org/publications/2024/12/09/south-korea-should-resist-new-digital-platform-laws/.
5. Joseph V. Coniglio และ Lilla Nora Kiss, รายงาน Draghi: ปัญหาที่ถูกต้อง, โซลูชันที่ถูกต้องครึ่งหนึ่งสำหรับนโยบายการแข่งขัน, 2 ต.ค. 2024, https://itif.org/publications/2024/10/02/draghi-report-right-problem-half-right-solutions-competition-policy/.
6. คณะกรรมาธิการยุโรป: ดัชนีเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม (DESI), การวิเคราะห์ยุโรปฉบับเต็ม, 2022, หน้า 57-58., https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/88764\.
7. คณะกรรมาธิการยุโรป: รายงานปี 2023 เกี่ยวกับสถานะของทศวรรษดิจิทัล, https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/98641\.
8. ชุมพิชา วิวิธทวี และ รักษ์อักษร ศิริภัทร วีราวงศ์, ไทย: การประเมินระเบียบการบังคับใช้กฎเกณฑ์ว่างรากฐานสำหรับกฎหมายใหม่, 2024, https://globalcompetitionreview.com/review/the-asia-pacific-antitrust-review/2024/article/thailand-evaluation-of-enforcement-regime-sets-the-stage-new-legislation.
9. จิราพงษ์ ศรีวัฒน์ และ อัครภัทร ไพสิฐพรพล, แนวทางการปฏิบัติทางการค้าไม่เป็นธรรมสำหรับธุรกิจจัดส่งอาหารออนไลน์, https://www.nishimura.com/en/knowledge/publications/20210701-33501?utm_source=chatgpt.com.
10. TMO Group, (2024) 5 แพลตฟอร์มตลาดชั้นนำในประเทศไทยสำหรับธุรกิจขายออนไลน์, 2024, https://www.tmogroup.asia/insights/top-online-marketplaces-thailand/.
11. Google, Temasek และ Bain and Company, E-conomy SEA 2023, การเข้าถึงจุดสูงสุดใหม่: การนำทางสู่การเติบโตที่มีกำไร, 2023, https://services.google.com/fh/files/misc/e_conomy_sea_2023_report.pdf.
12. จูเซปเป้ โคลันเจโล, “การประเมินกรณีการควบคุมแพลตฟอร์มดิจิทัล,” สถาบันต่อต้านการผูกขาดระดับโลก: รายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล, ส่วนที่ III: การต่อต้านการผูกขาดที่มีหลักฐาน, 2020,

https://gaidigitalreport.com/2020/10/04/evaluating-the-case-for-ex-ante-regulation-of-digital-platforms/. ↑
13. จอห์น เอ็ม. ยุน, “ภาพรวมของผลกระทบเครือข่ายและแพลตฟอร์มในตลาดดิจิทัล,” สถาบันต่อต้านการผูกขาดระดับโลก, รายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล, ส่วนที่ I: พื้นฐาน, 2020, https://gaidigitalreport.com/2020/08/25/economics-of-digital-platforms/. ↑
14. โจเซฟ อา. ชัมเปเตอร์, *ทุนนิยม สังคมนิยม และประชาธิปไตย* (ฮาร์เปอร์ & บราเธอร์ส, 1942), 81. ↑
15. ฟรีดริช อา. ฮาเยค, “การใช้ความรู้ในสังคม,” วารสารเศรษฐศาสตร์อเมริกัน, เล่ม 35, หมายเลข 4. (ก.ย., 1945), 519–530., https://german.yale.edu/sites/default/files/hayek%5F-%5Fthe%5Fuse%5Fof%5Fknowledge%5Fin%5Fsociety.pdf. ↑
16. ไมเคิล อา. ซาลิงเจอร์ และเดวิด เอส. อีแวนส์, “ทำไมบริษัทถึงรวมกลุ่มและผูกมัด? หลักฐานจากตลาดที่แข่งขันและผลกระทบต่อกฎหมายการผูกมัด,” *วารสารของเยลเกี่ยวกับการควบคุม*, https://ssrn.com/abstract=550884. ↑
17. โจเซฟ วี. โคนิกลิโอ และวิรัช เมโรตรา, “ความคิดเห็นต่อคณะกรรมาธิการยุโรปเกี่ยวกับมาตรา 102 ของสนธิสัญญาว่าด้วยการทำงานของสหภาพยุโรป.” ↑
18. แดเนียล คาสโตร, “สิบหลักการสำหรับการควบคุมที่ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อการสร้างสรรค์ AI” (ITIF, 8 กุมภาพันธ์ 2023), https://itif.org/publications/2023/02/08/ten-principles-for-regulation-that-does-not-harm-ai-innovation/. ↑